

Suomen Uusiomuovi

Synnyttääkö kierrätyksen lisääminen todella ne sadat tuhannet työpaikat, joita juhlapuheissa hehkutetaan, kysyy Vesa Kärhä kolumnissaan.

Duunivyöry kierrättämällä?

Monet tahot visioivat kierrätyksen lisäävän valtavasti uusia työpaikkoja. Usein virallisissakin yhteyksissä siteerataan alun perin Maan ystävien vuonna 2010 esittämää yhtälöä vähintään 500 000 uudesta työpaikasta Eurooppaan, jos jätteille saadaan 70 prosentin kierrätysaste. **José Manuel Barroso** on puhunut julkisesti kolmesta miljoonasta ympäristöalan uudesta työpaikasta Euroopassa vuoteen 2020 mennessä, mutta siinä luvussa täytyy olla muutakin kuin jätteiden hyödyntämistä.

Johonkinhan sitä pitää näinä ankeina aikoina uskoa. Uudet työpaikat ja yritykset syntyisivät ideaalisti juuri matalan koulutustason alueelle, suljettaviin tehdaslaitoksiin ja toisaalta myös high tech -alueelle. Kehittyneen yhteiskunnan merkki on ylipäättään se, että jätteekin tuottavat useimmille hyvinvointia kuin kurjuutta. Mutta onko työpaikkojen vyöry realismia vai olisiko siinä hitunen poliittista hyperventilaatiota? Näen asiassa jotain sukulaisuutta rautateiden rakentamiseen rapiat 150 vuotta sitten. Valtiot ja niiden hallitsijat kilpailivat tuolloin hienoimman rataverkon toteutuksesta. Ja tuottihan se villitys yhäkin toimivan rautatieverkon. Rautatiet tarjosivat valtavan paljon työtilaisuuksia vuosien ajan sekä rakentamisessa että hallinnoinnissa suuren nälän ja kurjuuden keskelle.

Käsittääkseni nykyvaltiot eivät kuitenkaan ole menossa voimalla uusia kierrätysyrityksiä rakentamaan. Hallitsijat eivät vetele enää viivoittimella ratalinjoja. Parlamentit, komissiot ja työryhmät ne tavoitteet nyt asettelevat. Mutta oletetaanko tosiaan, että nuo kaikki työpaikat syntyisivät yksityiselle sektorille? Yritin löytää esityksistä hieman jaottelua, mikä osa olisi kierrätysvirkamiehistä ja -viranomaisia, mikä kolmannen sektorin paikkoja. Missään ei kuitenkaan ole aukaistu noita kauniita tuhatlukuja.

Tulisi muistaa, että ihan samat lait ja lainalaisuudet pätevät ympäristöalan yrittämiseen kuin mihinkä tahansa elinkeinoharjoittamiseen. Kustannustekijät, tehokkuusvaatimukset, työturvallisuus, työn mielekkyys ja terve kilpailu kaikesta ovat aina tuottavan työn ja ansion pohja. Työn toteutumisen peruslainalaisuuksia ei voi oikein kiertää kierrättämällä.

Olen nähnyt yli 20-vuotisen urani aikana sekä lukuisia aloituksia että ikäviä lopetuksia eri materiaalien kierrätysyrityksissä. EU-tavoitteita on aina nostettu, mutta aika samana on pysynyt tavallisen kierrättäjän viivan alle jäänyt pieni luku. Jätteiden hyödyntäminen on oikeastaan yrittämisen lajina normaalia liiketoimintaa vaativampaa tasapainoilua raaka-ainelähteiden ja asiakkaiden välillä, monin tavoin säädellyssä toimikentässä.

Oma arvioni on, että suomalainen yritystoiminta hyötyy kierrätyksestä ja yleensäkin jätehuollon globaalista edistymisestä eniten teknisen laite- ja know how -viennin kautta. Sekin voi merkitä meille uutta tervetullutta kasvua. Massoja työllistävät kierrätys- ja lajittelulaitokset sen sijaan luultavimmin sijoittuvat suurten asukastiheyksien ja toisaalta raaka-aineiden kysynnän lähetyville, eivät välttämättä edes Eurooppaan. Jätteiden keräily, kuljetus ja käsittelykin ovat jo nyt aika työvaltaisia palvelutoimintoja. Niissä looginen pyrkimys pitäisi olla automaatioon ja rationalisointiin. Ja kun vielä tosiaan pk-yrittäminen kierrätysalalla on hyvin haastava taiteenlajinsa, luulen että työpaikkojen suhteen Suomessa Euroopan unionin kunnianhimoisinkaan tavoiteasetanta ei harmi kyllä paranna merkittävästi kotimaista työllisyyttä. Mutta siis tosiaan tekniikan vientiä, innovaatioita ja parempaa ympäristöä varmasti saadaan nykyistenkin tavoitelinjojen pohjalta ihan realismin puitteissa. Toivotaan ainakin näin.

Vesa Kärhä
Muoviteollisuus ry:n toimitusjohtaja
ja Suomen Uusiomuovi Oy toimitusjohtaja oto.